

โครงการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้นิเวศป่าไม้ในชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

ในสถานการณ์ในปัจจุบัน บทบาทความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นที่รับรู้ของคนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นแหล่งต้นกำเนิดความสมดุลของธรรมชาติ แหล่งความรู้ แหล่งทรัพยากรที่หล่อเลี้ยงชีวิตและเศรษฐกิจ ทั้งในชุมชนในพื้นที่และชุมชนเมือง ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เมื่อมองย้อนกลับไปที่สาเหตุแล้ว ล้วนมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงไปถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากร รวมถึงปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมอันเนื่องมาจากความสามารถในการปรับตัวไม่เหมือนกัน

ดังนั้นในการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติให้เป็นผล จำเป็นต้องเริ่มต้นจากความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญของตนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่หรือที่เรียกว่า “ระบบนิเวศ” ในฐานะที่ผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมีบทบาทความสำคัญต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศที่ตนอาศัยอยู่ ความรู้ทางนิเวศวิทยาจึงเป็นความรู้ที่ควรให้เข้าใจและทราบถึงความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ทั้งพืช สัตว์ แมลง จุลินทรีย์ และมนุษย์ ในสภาพแวดล้อมต่างๆ มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันแต่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน ดังนั้นความรู้ทางนิเวศป่าไม้จึงมีความสำคัญต่อการจัดการความสัมพันธ์ของคนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ ไม่ให้เกิดความเสียหายซึ่งเป็นฐานทรัพยากรที่เป็นภูมิคุ้มกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ชุมชน ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดความยั่งยืน รณรงค์ลดการทำลายป่า และลดการทำให้ป่าเสื่อมโทรม โดยในขณะเดียวกันส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ สร้างอาชีพ สร้างงาน และพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อลดการบุกรุกทำลายระบบนิเวศให้เกิดความเสื่อมโทรม ดังนั้นสำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้-และพันธุ์พืช โดยสวนรุกขชาติห้วยโรง จึงได้จัดทำโครงการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้นิเวศป่าไม้ในชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและการสร้างแรงจูงใจ ซึ่งมีเป้าหมายในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดความยั่งยืน การลดการทำลายป่าไม้ และลดการทำให้ป่าเสื่อมโทรม และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้กับคนในชุมชนบริเวณรอบๆ สวนรุกขชาติ

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้เยาวชนเกิดความรู้ความเข้าใจความสำคัญของระบบนิเวศ
- ๒.๒ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสำรวจและจำแนกสิ่งมีชีวิตตามระบบนิเวศต่างๆ
- ๒.๓ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทความสำคัญของระบบนิเวศในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน
- ๒.๔ เพื่อสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. กลุ่มเป้าหมาย

เยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณโดยรอบสวนรุกขชาติ จำนวน ๓๐ คน

๔. วิธีการดำเนินงาน

๔.๑ วิธีการ

การบรรยาย การซักถาม และเสนอข้อคิดเห็นในประเด็นต่างๆ การดูงานระบบนิเวศในสวนรุกขชาติ และการปฏิบัติการสำรวจ ศึกษา จำแนกสิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศในพื้นที่สวนรุกขชาติและบริเวณโดยรอบ การจัดการระบบนิเวศที่ยั่งยืน

๔.๒. เนื้อหาวิชา

รวมจำนวน ๒๐ ชั่วโมง

ภาคบรรยาย จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

- บทบาทและหน้าที่ของสวนรุกขชาติที่มีต่อชุมชน	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- ความรู้เบื้องต้นทางนิเวศวิทยา	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- เศรษฐกิจพอเพียง/โครงการพระราชดำริ	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- การสำรวจและจำแนกสิ่งมีชีวิตตามระบบนิเวศในท้องถิ่น	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลต่อสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ	จำนวน ๑.๓๐ ชั่วโมง
- เยาวชนและชุมชนกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน ๑ ชั่วโมง
- การเก็บตัวอย่างพืชและการขยายพันธุ์พืช	จำนวน ๑.๓๐ ชั่วโมง
- การป้องกันไฟฟ้า	จำนวน ๑ ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน ๒ ชั่วโมง
- การสำรวจและจำแนกสิ่งมีชีวิตตามระบบนิเวศในท้องถิ่น	จำนวน ๒ ชั่วโมง
- เยาวชนและชุมชนกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	จำนวน ๒ ชั่วโมง
- การเก็บตัวอย่างพืชและการขยายพันธุ์พืช	จำนวน ๒ ชั่วโมง
- การป้องกันไฟฟ้า	จำนวน ๒ ชั่วโมง

๔.๓ วิทยากร

๔.๓.๑ เจ้าหน้าที่จากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๔.๓.๒ วิทยากรที่เป็นบุคลากรของรัฐ องค์กรภาคประชาสังคม และเครือข่ายต่างๆ

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

จำนวน ๓ วัน ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

๖. สถานที่ดำเนินการ

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโรง ตำบลห้วยโรง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่

๗. งบประมาณ

เบิกจ่ายจากแผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผลิตภัณฑ์ ๒ องค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่า กิจกรรมงานพฤกษศาสตร์ป่าไม้ งบดำเนินงาน (ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ) เป็นเงิน ๗๔,๙๕๐ บาท (เจ็ดหมื่นสี่พันเก้าร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

๘. ความสอดคล้องต่อยุทธศาสตร์ขององค์กร

๘.๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์กลางการ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทุกระดับ

๘.๒ ยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ

๙. ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์

ผลผลิต ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องนิเวศป่าไม้ในชุมชนให้กับบุคคลในครอบครัว และชุมชนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างมีความสุขส่งเสริมในการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดผลผลิต ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนิเวศป่าไม้ในชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์ ผู้เข้าร่วมการอบรมสามารถนำความรู้เรื่องนิเวศป่าไม้ในชุมชนไปถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ให้กับบุคคลในครอบครัวและชุมชนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างมีความสุขเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้าร่วมการอบรมสามารถนำความรู้เรื่องนิเวศป่าไม้ในชุมชนไปถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ให้กับบุคคลในครอบครัวและชุมชนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างมีความสุขเพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้อย่างยั่งยืน

๑๐. การประเมินผลโครงการ

๑๐.๑ ใช้แบบประเมินผลก่อนและหลังการฝึกอบรม

๑๐.๒ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

๑๐.๓ การรับฟังความคิดเห็น

๑๑. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑๑.๑ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความหวงแหนและเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นตัวเอง

๑๑.๒ ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบนิเวศป่าไม้ และความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ

๑๑.๓ ผู้เข้าอบรมสามารถเชื่อมโยงการพัฒนาทางเศรษฐกิจจากฐานทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตัวเอง

๑๑.๔ ประชาชนเกิดความตระหนักถึงบทบาทความสำคัญของสวนรุกขชาติในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

๑๒. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สวนรุกขชาติห้วยโรง ส่วนพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช
และสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓ (แพร่) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โทร. ๐๙ ๗๙๑๘ ๘๔๘๖

รายชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม โครงการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ในวิชาชีพไม้ในชุมชน
เมื่อวันที่ ๒๗ - ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ สวนรุกขชาติห้วยโรง

๑. เด็กหญิงณัฐธิดา	พรมท้าว
๒. เด็กหญิงพรรณพชา	ประสงค์
๓. เด็กหญิงสตรพร	สุพรรณ
๔. เด็กหญิงจิรัชญา	ศรีสอน
๕. เด็กหญิงสุทธดา	วงศ์ยะ
๖. เด็กหญิงธิดารัตน์	ศรีสอน
๗. เด็กหญิงนิจฉรา	ถาคำ
๘. เด็กหญิงสุพรรณษา	ตาสันเทียะ
๙. เด็กหญิงนารา	หาญฤทธิกุล
๑๐. เด็กหญิงดวงตะวัน	แซ่หาญ
๑๑. เด็กหญิงพลอยชมพู	สังข์ทอง
๑๒. นางสาวพิมพ์วิภา	คำแสน
๑๓. นางสาวรสิตา	ทะสุดะ
๑๔. นางสาวสุภัศรา	ชื่อแท้
๑๕. เด็กหญิงนรินทร์	ชมเชย
๑๖. เด็กหญิงพิชชาภรณ์	จันทรา
๑๗. เด็กหญิงสุธิดา	ไทยกล้า
๑๘. นายสิทธิพล	ทิพย์พรหมมา
๑๙. เด็กหญิงจำปาทอง	แซ่หาญ
๒๐. เด็กหญิงจิราพร	พุ่มปัญญา
๒๑. เด็กชายนรากร	ราพฤทธิ์
๒๒. เด็กชายนนทพัทธ์	อริยศ
๒๓. นายอนุวัต	ผลดีบ
๒๔. นายอนุสรณ์	ก้อนสุรินทร์
๒๕. เด็กชายพีรวัฒน์	รอดจ้อย
๒๖. เด็กหญิงตติยา	แซ่หาญ
๒๗. เด็กชายธวัชชัย	ภูวาปี
๒๘. เด็กชายนันทพงศ์	กตไม่ล้ม
๒๙. เด็กชายสิทธิศักดิ์	สีแก้ว
๓๐. เด็กชายมนัสวี	กันพิเศษ
๓๑. เด็กชายศุภกิตต์	ไผ่คำ